

1999. július 3. - **Integrálódva vigad a soproni egyetemi ifjúság**

Koloszár József rektor valamikor a soproni Széchenyi István Gimnázium kiváló kosárlabdázója volt, majd az egyetem jól tanuló, jól sportoló diákjából egyszer csak az intézmény első embere lett. A rektor az átalakulás legutóbbi korszakát idézi föl.

- Az 1990-es évek elején kiderült, hogy az intézményeknek növekedniük kell, hiszen bizonyos létszámhoz és tudományterülethez kötik az egyetemi jogosítványokat. Arra törekedtünk, hogy az új karok és szakok kapcsolódjanak a hagyományos képzéshez. Eleinte természettudományi karra gondoltunk, hiszen az alaptárgyi tanszékeink - matematika, fizika, kémia, biológia - annyira erősek, hogy lehetett volna rájuk építeni. De ezt a többi tudományegyetem nem támogatta. A közgazdászképzés viszont tetszett a felsőbb szerveknek, és sikerült jó stábot szervezni a képzéshez. Tudtuk, hogy ezzel nincs vége a bővülésnek.

1992-93-ban megalakult egy nyugat-dunántúli regionális egyetemi szövetség, amelynek a magyaróvári agrárkar, a szombathelyi Berzsényi Dániel Főiskola, a soproni Benedek Elek Pedagógiai Főiskola és mi voltunk a tagjai. Erre a négy egységre terveztük a nagy universitást. 1995-ben vált nyilvánvalóvá, hogy integrálódni kell. A magyaróváriakat nem engedte el a Pannon Tudományegyetem, Szombathellyel időközben megszakadt a kapcsolatunk, így a két soproni intézmény készült a városi egyetem alapítására. Végül született egy új integrációs irányelv, hogy az lehet egyetem, amelynek legkevesebb 8000 hallgatója van. Itt akkor háromezer hallgató volt.

Szombathelyen 1997-ben vezetőváltás történt, az ottaniak ismét kapcsolatba léptek velünk, így hárman adtuk be az egyesülési szándéknyilatkozatot. A minisztérium támogatta, azt mondták, ez a regionális együttműködés példaértékű. A hármas szövetséget az 1998-as választások után az új minisztériummal is megerősítettük. Három hét múlva azt mondták, hogy vegyük be Magyaróvárt is. Három nap után újabb döntés: Szombathely nélkül. 1998 szeptembere óta a három intézmény, a mosonmagyaróvári agrárkar, a Benedek Elek Pedagógiai Főiskola és mi folytatjuk az előkészítő munkálatokat Nyugat-magyarországi Egyetem néven.

Közben jelentkezett a győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola, hogy szeretne csatlakozni. Megtárgyaltuk a kérelmet, és úgy határoztunk, nem fogadjuk el. A fő indok az volt, hogy túlsúlyba kerülnének a főiskolák, és ez akadályozná a fejlődést. Ők ezt szomorúan vették tudomásul, de a jó barátság megmaradt.

A csattanó ezután következett. Februárban volt az integrációval kapcsolatos kormányülés, másnap reggel fölhívott az Apáczai főigazgató asszonya, és közölte, örömmel jelenti, a kormány úgy döntött, hogy ők is csatlakoznak. Derült égből villámcsapásként ért a hír. Nem tudni, milyen erők mozogtak a háttérben, de olyan hangokat hallottunk, ne is tiltakozzunk, a parlament meg fogja szavazni. Ezek után arra kell törekednünk, hogy az új helyzet ne zavarja meg eredeti elképzeléseinket, az egyetemi karok fejlesztését. Túl nagyok és szétszórtaak leszünk, és az arculatunkat is átalakítja a jelenlegi helyzet. Mi zöld egyetemet szeretnénk létrehozni, az erdő, a fa köré szervezni minden tudományt: egy egyetemet a környezetért.

– Milyen a kapcsolatuk a várossal?

– Még mindig nem felhőtlen a viszony. Pedig az egyetem nagyon sokat jelent a városnak. Talán a művészek valamivel közelebb kerültek a városhoz, mint az ősi karok, mert könnyebben betudják mutatni, amit produkálnak. Nyilvános vizsgakiállításaik és más rendezvényeik nagyon népszerűek.

– Az új szakok átveszik a bányász-, erdész-hagyományokat?

– Az örökség kiterjed a többi szakra is, mert ezek nem szűk szakmai hagyományok, hanem egyetemes emberi értékeket hordozó tradíciók. Nyugat-Európában tönkretették őket a hatvanas-hetvenes évek diákmozgalmai, és csak most veszik észre, hogy velük együtt elveszett a kollegialitás és a szolidaritás is. Itt talán azért maradt meg, mert az ötvenes években tiltották, szinte földalatti mozgalommá vált az ápolásuk.

De az akkori vezetők is belátták, hogy nem lehet a föld alatt hagyni, és kitalálták, hogy ezek a haladó hagyományok. A jelző végül elég hamar lekopott, és 1971-re a hallgatók kiharcolták az egyenruhát, s ismét viselni kezdték a waldent.

Az egyetemi élet az évtizedek során az intézmény falai között zajlott, a város nem nagyon látott be mögéjük. Volt azért néhány fordulópont, amikor az események - mai szóval - nagy PR-értéket biztosítottak az egyetemnek. Amikor a trianoni döntés során Sopront is elcsatolták, népfölkelés bontakozott ki, amelynek derékhadát a Selmecről éppen hogy átkerült akadémisták képezték. Az osztrák csendőrökkel megütközve, az ágfalvi csatában számosan hősi halált haltak. Nekik köszönhető a népszavazás, a Civitas Fidelissima, a Hűség városa cím. A főépület halljában, emléktábláiknál csak 1990 óta helyezhetik el koszorúikat a maiak.

1956 október-novemberében is beírták magukat a város történelemkönyvébe a főiskolások. Kisdiákként emlékszem, hogy nemzetiszín karszalagos nemzetőrökként a csillag nélküli rendőrökkel járták a várost, őrizték a rendet a sorbaállásoknál. Aztán november negyedikén, amikor fölbolydult a város, elterjedt a hír, hogy a főiskola tanárostul, hallgatóstul Ausztriába ment. Félelmük jogos volt, itthon nem sok jó várt volna rájuk, jutalmul azért, hogy vigyáztak a város rendjére. Ők később Kanadában megalapították a soproni főiskola testvérét. Ma már emléktábla örökíti meg ezt is.

Nemcsak az ifjúság háza ment át lényeges változáson, a fiatalok szervezete is átalakult. Egykor a KISZ szervezte - időnként meglehetősen nyögvenyelősen - a különböző rendű és rangú rendezvényeket. A név, úgy tűnik, makacs. Lassan évtizede, hogy lekerült a tábla a bejárat mellől, mégis a legtöbben KISZ-házként emlegetik. A fiatalok azt mondják, így ejtik ugyan, de másként írják: kiss.

1997 decemberében került vissza az épület a hallgatói önkormányzat kezelésébe. Egyetemi tulajdonban maradt, szerződést kötöttek, és ők üzemeltetik. Az épület nagyon rossz állapotban volt, a balekkeresztelők egyhetes rendezvénysorozatán a vizesblokkok nem bírták az igénybevételt. Úgy döntöttek, hogy az áldatlan állapotnak véget vetnek, és megpróbálnak pénzt gyűjteni a felújításhoz. Beadtak egy pályázatot maradványpénzre az Oktatási Minisztériumhoz, és némi huzavona után kaptak 3,5 millió forintot, amit majd ennyivel megtoldott az egyetem. A szerencse összehozta őket Kuti Ottó soproni vállalkozóval, aki vállalta a kivitelezést. Rendbe hozták a vizesblokkokat, az aulát, kívül-belül festettek, kicserélték az ablakokat, és elfogyott a pénzük. Még 10-12 millió forintra volna szükség.

Az újjáépítés legfőbb motorja Matáncsi János harmadéves erdőmérnök-hallgató, a HÖK elnöke. Fiatal kora ellenére azt mondja, elég kacifántos a története. Hát, ami igaz, az igaz, nem szokványos curriculum vitae.

- Az újjáépítésen kívül mit tesz még a HÖK?

- Szervezünk cseregyakorlatokat Spanyolországba, Romániába. Sajnos a pénzgyűjtést tovább kell folytatnunk, hogy a hallgatók konferenciákon vehessenek részt, bár az egyetemtől is kapunk támogatást. Szeretnénk a diákszervezeteket is szorosabb egységbe kövácsolni.

– Milyen szellemi tartalommal tudják megtölteni az ifjúsági házat?

- Szeretnénk kivinni a zajos bulikat, helyettük előadói esteket, vitafórumokat tartani és újjászervezni az egyetemi színpadot. Helyet adunk aerobics- és táncórának. Sopronban nincs olyan szórakozóhely, ahol a város idősebb értelmiségi közönsége szórakozhatna, ezért havonta bálakat is fogunk szervezni.
- A szakestélyeket is itt rendezik?
- Többnyire, de sokszor rendezünk külső helyszínen is, az Erdészeti Múzeumnál, a brennbergi kiskocsmában vagy az András-pincében. A kisteremben és a mi pincénkben is lesz lehetőség kisebb közösségek összejöveteleinek megtartására.
- Az egyetem bővülésével az erdészek kisebbségbe kerülnek. Mi az esélye a hagyományok továbbélésének?
- A közgazdászképzés beindulásakor ez nagy feszültséget teremtett, de sikerült feloldani. A közgazdászok körében is van egy olyan mag, amelyik fontosnak tartja a hagyományok továbbvitelét. Az első lépés az, hogy ők is saját egyenruhát öltenek ünnepi alkalmakkor. Ez tanulsággal szolgált az integráció, a további bővülés előtt. Azt szeretnénk, hogy lássák, nem uniformizálásról van szó, hanem a közösség összetartó erejének fölismeréséről.
- És a tanulás?
- Most talán lesz időnk előadásokra járni, hiszen még a vizsgahónapunk is ráment a felújításra, de örömmel mondhatom, hogy az átlagaink nem romlottak.
- Miért éppen szakestélyre hívták meg Pokorni Zoltán minisztert?
- Szeretnénk érzékeltetni, hogy a mi alma materünk más, mint a többi, hogy nálunk az oktatók és hallgatók között milyen sajátos a kapcsolat. Ennek bemutatására a legalkalmasabb egy szakestély. Ezeken az esteken a hallgatók sokat okulhatnak a professzorok és az öregdiákok történeteiből. A szakestély „hivatalos” része várhatóan éjfélkor ér véget.

Az ötvenes-hatvanas években az egyetem botanikus kertje messze földön híres volt. Az oktatáshoz szervesen kapcsolódó, őshonos és exóta (idegen éghajlat alól telepített) növényekből álló arborétum ma viharvert állapotban leledzik. Úgy is fogalmazhatok, hogy vadregényes. A latin neveket jelző táblák alig látszanak a gazban, a sétautak gondozatlanok. Negyven évvel ezelőtt még uszoda is volt a parkban. HÖK legyen a talpán, aki azt föltámasztja! A szállítástani tanszék előadójában csupán tucatnyian hallgatják Holdampf Gyulát, az FVM Erdészeti Hivatal elnökhelyettesét, aki az EU-csatlakozás szakmai feltételeiről tart előadást. Mi a hatvanas évek második felében, az új gazdasági mechanizmus előestéjén tanultunk üzemtant, és óriási érdeklődéssel hallgattuk az ismeretlen fogalmakat a vállalati önállóságról, miegymásról. A néhány év múlva hazánk előtt is megnyíló Európai Unió (korlátlan?) lehetőségei nem villanyozták föl a jövő vállalati vezetőit.

A délelőtti fölavatott házat estére szorgos kezek lakályossá tették, az asztalokon gyertya ég, waldenosok sűrögnek-forognak mindenütt. Az előcsarnokban nagy az izgalom, még Gimesi Szabolcs polgármester is megtisztelte az összejövetelt. Pokorni Zoltán miniszter Szájér József társaságában érkezik. Nem véletlenül, hiszen a Fidesz frakcióvezetője a város neveltje és képviselője. Bemutatkoznak a fogadásukra megjelentek, és máris a sajtó képviselői fogják közre az e tájékon ritkán látható minisztert. A HÖK elnöke egy protokolláris percre időt kér, és vakuparádé közepette átadja a vendégeknek az egyetemi hagyományokat összefoglaló kötetet, valamint A mi nótáink című daloskönyvet. Ehhez csatlakozik még a fedeles korsó, amely a sörhöz dukál.

A ceremónia azzal a nótával kezdődik, hogy Nincs még nekünk elnökünk, elnökünk... A javasolt név elhangzását élénk vivat!, vivat! felkiáltások kísérik, majd az elnök megköszöni az isteni fényben tündöklő, dicső firmák bizalmát, és bejelenti a tisztség átvételét: Van már nekünk elnökünk...

Ezután hangzanak fel a hagyományos himnuszok, a bányászoké (Szerencse fel, szerencse le, ilyen a bányász élete), az erdészeké (Erdész vagyok, csendes tanyám erdő mélyében áll), a kohászoké, a faiparosoké és talán nemsokára a többi karé is.

- Utasítom a major domust, hogy ismertesse a szakestély hátra lévő részét!

– Silentium! - vezényel csendet az elnök.

- Mi, a szakestély által demokratikusan választott, ragyogó elméjű praeses által kinevezett major domusok közzé tesszük azon törvényeket, melyeket még az Alkotmánybíróságnak sincs joga hatályon kívül helyezni. (Vivat!, Sacrosanctus!) A praeses-nek mindig és minden körülmények között igaza van, amit az is bizonyít, hogy minket nevezett ki major domusoknak. A viselkedési szokások ismertetése után köszöntik a hallgatóságot:

- Jó szerencsét! Üdv az erdésznek! Pénzt a faiparosnak! Gázárlacot a környésznek! Szarvakat a vadásznak! Aktmodellt a művésznek! Közalkalmazotti bért a mérnöktanárnak! Mobiltelefont a közgazdásznak!

Kinevezik még azokat a tisztségviselőket is, akik bár nem hordanak szalagot, fontos és hasznos teendőket látnak el. A garatőrök vigyázzák, hogy a torok ki ne száradjék, krampampuli főzőmesterek készítik a bőlét, a Fuhrwerkekre (fuvarosokra) pedig azért van szükség, hogy ha netán valaki akut egyensúly- vagy tájékozódási zavarba esne, legyen ki segítsen rajta.

- Vocem preco! - kér szót illedelmesen a HÖK-vezér.

- Habeas! - adja meg az elnök.

- Abból az alkalomból jöttünk össze, hogy a művelődési házat, ismertebb nevén a Kiss-házat sikerült felújítani. Sok szeretettel köszöntöm körünkben Pokorni Zoltán miniszter urat. (Vivat!)

Akit azért is hívtunk meg, mert a minisztérium a ház felújításához jelentős segítséget adott.

(Vivat!) Gyorsan megjegyezném, bízunk benne, hogy ez a későbbiekben is így lesz. (Vivat!)

A prorektor ezután arról beszél, hogy a selmeci Bányászati Akadémián megalakították az erdészeti fakultást, és hosszú küzdelem árán jutottak el addig, hogy a bányászok elfogadják őket egyenrangú partnernek. Majd fölidézi azokat az időket, amikor Miskolcra került a bányász és a kohász kar.

A HÖK-elnök a miniszter kérését tolmácsolja:

- Amennyiben a magas praeses megengedi, szeretném a miniszter úrnak átadni a szót.

- Utasítom a balekcsősz - ezt a tiszte Szélesy Miklós, alias Hosszú tölti be, és feladata az avatatlan kívülállók, azaz a pogányok eligazítása -, hogy fáradjon oda a pogány mellé (ez volna a miniszter), s ha olyan nyelven szólalna meg, amelyet az isteni fényben tündöklő firmák képtelenek megérteni, akkor kérem, tolmácsolja!

Hosszú: - A pogány szólni kíván...

- Habeas!

Miniszter: - Mélyen tisztelt házavató szakestély, magas praesidium, szeretve tisztelt praeses! (Vivat! - arat elismerést a hibátlan megszólítás.)

Hosszú: - Megtanulta az illetet!

Miniszter: - Köszönöm az invitálást, meg akarom hálálni.

Hosszú: - Pénzt akar adni!

Miniszter: - Ezzel szemben, amikor bizonyos Comeniust, a sárospataki kollégium nagy híré megteremtőjét a tanítványai megkérdézték, mi ad biztos alapokat egy iskolának, ezt válaszolta

a mester: az eleven hagyományok. (Vivat!) Nem a pénz! Nem a hatalmasságok, hanem a szívekben élő hagyományok. Amit őriztek, az eleven bizonyítéka annak, hogyan tud a szellem úrrá lenni a történelem kegyetlenségén. (Vivat!) Hiszen itt Trianon kegyetlen sokkjáról van szó. Hogyan lehet mégis győztesnek lenni ott, ahol vesztesek voltunk? A hagyomány nekem is fontos. Diákkoromban ezt a szellemet Erdélyben találtam meg, így most beszéd és pénz helyett búcsúzóul egy erdélyi dalt adok nektek. A hangom nem túl jó, ezt nézzétek el nekem...

Hosszú: - Amíg köszörül a pogány... Azt akarta mondani, az isteni firmákat szeretné megkérni, hogy a legközelebbi szakestélyen megkeresztelkedhessen. (Vivat!)

Miniszter: - A dal így szól: Én is voltam, mikor voltam, virágok közt virág voltam, de rossz kertészre akadtam, kezei közt elhervadtam. Túl a vízen, Tótországban, szilva terem szép zöld ágon, szedtem róla, én is szedtem, mert én búra teremtettem. (Vivat! Vivat! - a produkció osztatlan sikert aratott.) Isten veletek! ZÉTÉNYI ZOLTÁN – FOTÓK:2Z FOTÓ&MÉDIA